

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 286. Ut Matrimonium dissolvatur, seu potius nullum declaretur, quæ probatio requiratur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73973)

cum gl. in c. fin. 28. q. 2. v. *Et in matrimonium*, contra D. Thom. in 4. d. 37. q. 2. a. 5. ad 3. S. Bonav. *ibid.* a. 2. q. 2. Ponc. l. c. num. 25. & alios motos hac ratione non satis firma: quia jure divino arcetur à novo conjugio contrahendo, eò quòd renuens peccet in Deum & matrimonium, posse tamen eum id ipsum, postquam & ipse conversus ad fidem, docent horum AA. aliqui; & ut horum alii, egere & tunc ad hoc dispensatione.

Quaest. 284. An matrimonium illud contractum in infidelitate solvatur quoque per susceptionem Ordinum vel per emissam professionem religiosam à fidei converso.

1. **R**esp. primò supponendo cum Sanch. l. 7. d. 76. à num. 1. Castrop. l. c. num. 11. & communi, non posse fidelem conversum hos status cum matrimonio incompatibiles assumere, antequam infidelis discedat physicè vel etiam moraliter; post discessionem autem illam fidei cognitam, posse illum suscipere Ordines & religionem intrare, non lecus ac alius fidelis innocens celebrato divortio quòd ad thorum, etiam reclamante altera parte; & ita quidem, ut post susceptos Ordines aut ingressum in religionem non sit restituendus infideli jam etiam converso ad fidem, ut Cönnick. l. c. Sanch. num. 6. Castrop. l. c. quamvis duo postremi velint, fidelem ingressum religionem, si tempore conversionis conjugis infidelis necdum emisit professionem, restituendum illi; eò quòd necdum assumpsit statum incompatibilem, & causa divortii omnino cesset.

2. Resp. secundò directè: Vinculum talis matrimonii (intellige etiam in infideli discedente physicè vel moraliter) non solvi imprimis per susceptos Ordines à fidei; cum nullibi id privilegium concessum huic susceptioni, & ne quidem per eos solvatur matrimonium ratum fidelium. Sanch. Castrop. cum communi, ut ajunt; quamvis dicant, contrarium teneri ab aliquibus non infimæ notæ AA. dein neque per professionem religiosam; cum nullibi quoque reperiatu professioni concessum privilegium illud solvendi matrimonium consummatum (quod non nisi ex divina concessione solvi potest) etiam infidelium, cessatque hic omnino ratio, ob quam per matrimonium contractum à fidei solvatur prius contractum ex divina concessione, nimirum ne conjug conversus cogatur vel calibem vitam ducere, vel habitare cum infideli obstinato, orto inde periculo perversionis aut aliter peccandi, ac ita reddatur conversio odiosa, cum jam ipse per professionem liberet se ab ista cohabitatione eligendo vitam celibem, ita docent Hurt. l. c. diff. 14. num. 52. Castrop. l. c. num. 12. Ponc. n. 19. Cön. n. 65. cum Abul. 1. Reg. c. 8. q. 68. & 74. contra Sanch. d. 76. n. 9.

Quaest. 285. An quoque solvatur matrimonium fidelium per hoc, quòd unus conjugum labatur in hæresin, aut transeat ad errores gentilium, ita ut innocens transire possit ad aliud matrimonium.

Resp. Negativè, tamen si aliàs in hoc casu major videri posset contumelia creatoris, sic enim expressè deciditur in c. *quantiò*, h. t. ab Innoc. III. quam sententiam, ait Pirh. h. t. n. 36. hodie relata esse inter decreta fidei autoritate Trident. *sess.* 24. can. 5. de mat. ubi: *si quis dixerit propter hæresin dissolvi posse matrimonium, anathema sit*; neque obstat, ut habent verba *cit. c. quantiò*, quòd fortè opponi posset, fidelem relictum non debere jure suo sine culpa privari; cum in multis casibus id contingat, ut si alter incidatur, hoc est, castretur, per quam responsionem quorundam malitia occurritur, qui si in odium conjugum, vel quando sibi invicem displicerent, si in tali casu uxores dimittere possent, simularent hæresin; & sic is, qui remanet in fide cogatur ad eum redire, qui ab hæresi vel infidelitate revertitur; & per hoc ipsum solvitur quaestio, hucusque verba *cit. c.* Porro dum *eod. c.* dicitur ab Innoc. quendam ex Prædecessoribus suis (fuit is Cælestin. III. ut gl. *hic v. prædecessor.* & Host. qui in quadam decretali epistola sua, quam dicunt olim insertam fuisse corpori Juris, *tit. de convers. infidel.* definiit, matrimonium dissolvi, dum alter conjugum labitur in hæresin vel ad gentilium errorem transit) visum sensisse contrarium, malè infertur ab hæreticis, Romanum Pontificem, dum aliquid ut Ecclesiæ universalis Rector & pastor definit, errare posse, cum imprimis Cælestin. hac de re nihil definiit, ut constat ex verbis *cit. c. quantiò*, ubi dicitur *sensisse* non definiisse censetur; sed solum antequam res illa examinaretur, propendebat in illam sententiam, & respondet, quod sibi probabilius videbatur, quin & ipse Innoc. in *cit. c.* ait: *non credimus, quòd in hoc casu is, qui relinquitur, vivente altero conjuge possit ad secundas nuptias transire.* Sed neque ex eo, quòd aliquid in corpore juri contineatur, sequitur, quòd sit à Pontifice definitum, cum multa habeantur in corpore juris, quæ Pontifices non definiunt tanquam fidei articulum, sed tantum dicunt & referunt suam sententiam, respondentque, quod sibi probabilius videtur, Azor. p. 2. l. 5. c. 4. q. 3. in *object.* 2. & ex eo Pirh. n. 34.

Quaest. 286. Ut matrimonium dissolvatur, seu potius nullum declaretur, quæ probatio requiratur.

1. **R**esp. primò: Tamen si in foro conscientiae probatio nulla alia requiri videatur, quam ipsorum contrahentium testimonium, quippe cum in hoc foro sola eorum salus spectetur, iis fides adhibenda est, nisi aliunde colligatur manifesta deceptio, Sanch. l. 2. d. 45. num. 2. Menoch. de *presump.* l. 1. *presump.* 77. num. 16. Covar. in 4. *decret.* p. 1. c. 4. §. 1. num. 9. Cön. l. c. du. 6. in *pr.* Castrop. *cit.* p. 2. §. 6. num. 1. in foro tamen externo insufficientis ad hoc est testimonium illud contrahentium, tamen si causa dissolutionis alligata sit fictio; eò quòd licet hæc causa, utpote interna, solum ei, qui illam opponit, nota esse possit, ejus tamen probatio eliditur matrimonio exteriori contracto, Arg. c. *per inas.* de *prob.* ubi: *nimis indignum est juxta legitimas sanctiones, ut quod quisque sua voce lucide protestatus est, valeat proprio testimonio infirmare*; unde nisi ad sint conjecturæ aliæ, quæ moraliter certò persuadeant, stan-

standum est pro valore matrimonii. Ita Sanch. l.c. n. 3. & seq. Castrop. n. 2. Nav. c. 22. n. 82. Porro plures hujus fidei consensu conjecturas proponit Castrop. n. 3. Prima, si vir, mox, ut verba consensu significativa protulit, in continente revocet; eò quòd tunc præsumi possit, protulisse per inadvertentiam & inconsiderationem, juxta c. præerea. de testib. cogend. Sanch. cit. d. 45. nu. 6. quòd tamen stante Trident. vix locum habere posse; cum Parochus teneatur consensum contrahentium diligenter explorare, ait Castrop. cum Cón. Secunda, si paulò post contractum matrimonium asseruerit, se fidei consensisse, & matrimonium aliud inerat, multo que magis, si Ordines suscipiat, aut religionem ingrediatur, eò quòd præsumendus non sit, tam citò revocaturus consensum, & cum damno prioris uxoris ducturus aliam, aut etiam status tam perfectos peccando mortaliter assumpturus. Sanch. l.c. n. 7. Nav. n. 77. Sylv. v. matrimonium. 4. q. 9. disto. 1. & 2. negat tamen Castrop. hanc conjecturam facere plenam probationem; quin & cum Cón. n. 71. insufficientem reputat; eò quòd mirum non sit, quòd, qui ausus est Sacramentum matrimonii eludere, & conjugem decipere, ordinem & religionem peccando recipiat. Tertia, si conjux fictum consensum allegans sit disparis ab alio conditionis in divitiis, nobilitate &c. Menoch. l. 3. præsump. 1. n. 35. Covarr. l. c. c. 2. n. 4. &c. Sed hanc conjecturam ut insufficientem rejiciunt Sanch. n. 8. Sylv. Nav. Castrop. l. cit. eò quòd sæpe viri cæco amore ducti conjuges pauperes & ignobiles assumant. Unde etiam Castrop. cum Cón. asserit, quòd et si femina permitti possit, ex vi hujus testimonii in foro conscientie nubere alteri, id tamen viro in foro externo nequam permittendum. Quarta, si allegationem ficti consensu comitetur metus gravis, et si insufficientem ad irritandum matrimonium; tunc enim citissimam talem manifestationem consensu ficti inducere moralem certitudinem, verum animum contrahendi non adfuisse, consent Cón. l.c. Sanch. n. 12. Castrop. dicens, id verum esse, maximè si id ex parte puellæ contingit. Quinta, si uterque conjux fateatur, se fidei consensisse. Quòd tamen rejiciunt Castrop. Cón. l. cit. eò quòd sæpe contingat, utrumque conjugem panitere, & facilius credi possit tunc eos mentiri, quàm ante fidei contractum vel consummatum. Sexta, si allegans fictum consensum protestatus fuerit antecederet ad matrimonium, se fidei consensurum, Jo-And. Calder. Rodriq. & alii relati à Sanch. d. 44. n. 19. rejicientibus hoc ipsum aliis, cum Gl. inc. tua. de sponsal. v. mulierem. eò quòd ab ea protestatione recessum sit factò contrario, nempe contracto matrimonio. Distinguentibus hoc ipsum cum communi Sanch. l. c. Mascard. de prob. concl. 1243. Gutt. de matr. c. 52. n. 2. nimirum ut id procedat, si protestatio facta, altero conjugè sciente & consentiente; Secus, si eo ignorante vel repudiante. Verùm & hanc distinctionem cum Cón. rejicit Castrop. eò quòd alterius conjugis scientia non in-

fert recessum à protestatione; cum consensum non magis inducat quàm ignorantia, sed solum faciat, ne contractus factus sit injuriosus alteri contrahenti. Quare dicunt, diligenter perquirendas causas talis protestationis, quæ si moraliter inducant dissentium, & hæc tempore contractus matrimonii perseverant, contractus judicandus sit invalidus, ut si ad illum cogaris metu cadente in constantem virum, & clam coram testibus protestaris, te non consensurum, censendus sis, non recessisse à protestatione. Quam doctrinam ait comprobari à Sanch. d. 45. n. 22. Masc. l. c. n. 13. Gutt. n. 2. Quòd si tamen causa protestationis cessasset tempore contractus, præsumendum sit, recessum esse à protestatione. Item si post contractum liberè habita est copula, censetur matrimonium denudò contractum, & si prior contractus invalidus in locis, ubi valent matrimonia clandestina ob non receptum Trid. secus in aliis. Castrop. l. c. Sanch. d. 45. n. 21. & 23. Gutt. n. 10. Nav. n. 78.

Resp. secundò: Dum agitur de dissolvendo matrimonio ob impedimentum consanguinitatis, affinitatis &c. unicus testis non sufficit ad dissolvendum matrimonium, aut negandum debitum; cum jura matrimonii possidentis mintui non debeant ob probabilem tantum probationem, juxta c. cum à nobis. de testib. Sufficit tamen ad inducendam obligationem diligenter inquirendi in veritatem, quæ diligentia facta, & nova non accedente probatione, dubium deponendum, & in matrimonio, ejusque usu perseverandum. Sanch. à n. 24. Castrop. n. 4. cum communi. Proinde jam ad probationem impedimenti pro dissolvendo matrimonio requiruntur duo testes omni exceptione majores. c. super eo. & c. cum à nobis. de testib. Castrop. cum communi. Tales censentur etiam consanguinei, si sint probata vitæ, & matrimonium illis expediens. Ita ut tunc nulla exceptione repellere possint, ut alias repelluntur domestici. c. in literis. de testib. Castrop. l. c. Gutt. c. 44. à n. 39. Item ipsi contrahentes, vel etiam alter eorum, dum constat, eos matrimonium cupere, maximè, si cum eorum depositione concurreret fama, Sanch. n. 34. Cón. cit. du. 6. concl. 3. Castrop. l. c.

Quest. 287. An, dum adsunt istæ conjecturæ, quæ fictum fuisse consensum, vel illæ probationes, quæ impedimentum adesse concludunt, liceat conjugibus propria auctoritate dissolvere matrimonium.

Resp. negativè, dum matrimonium est publicum, sed requiritur auctoritas Judicis, ne generetur scandalum; secus dicendum videtur, si matrimonium est clandestinum; vel si publicum est, testes obierunt, nec adest ullum magis periculum; nullum enim tunc est scandali periculum, ob quòd aliàs requiritur Judicis auctoritas. Castrop. cit. §. 6. n. 5. Sanch. l. 2. d. 45. n. 13.